

Chamberlain se bo moral zagovarjati pred narodom. Parlament je otvoril debato radi češke

London, 3. oktobra. Angleški ministerski predsednik Neville Chamberlain se je v ponedeljek zagovarjal pred angleškim parlamentom radi čehoslovaške "afere." Dočim je angleški kralj Chamberlaina javno pohvalil, so ga v parlamentu mnogi kritizirali.

Sporočila se nadalje, da prevladuje v Franciji velika nezadovoljnost radi pogodbe z Nemčijo, ko so žrtvovali čehoslovaško. Mnogi pozivljejo vlado, da skliče parlament, da pridejo na dan tajnosti pogodbe.

Chamberlain je včeraj sporočil francoskemu ministerskemu predsedniku Daladierju, da je Anglija pripravljena podpisati pogodbo, ki bo obvezna za Anglijo, da pride Franciji na pomoč za slučaj, da je Francija napadena.

To je Chamberlain naredil iz vzroka, da potolaži francoske duhove, ki nikakor niso zadovoljni s tem, kar se je naredilo s čehoslovaško republiko. Obenem pa Chamberlain dobro ve, da takih pogodb ni treba držati in se jih vsak čas lahko prelomi.

Zanimive vesti iz življenja ameriških Slovencev po številnih naših naselbinah

Na faro Marije Pomočnice v West Allisu, Wis., je bil te dni nadškofa v Milwaukee imenovan Slovenec Rev. dr. Mathew Setničar, tu rojen sin slovenskih staršev iz Waukegana. Dr. Setničar se je pred kratkim vrnil iz Rima, kjer je študiral teologijo in filozofijo in dosegel doktorat. Izvrstno oblada slovenščino in druge jezike in je za slovenske katoličane, ki so bili dalj časa brez slovenskega duhovnika, gotovo dobrodošla pridobitev.

22. Jugoslovancov je dobilo pretekli teden ameriško državljansko pravico v Milwaukee. Med njimi je tudi več Slovencev in sicer: Mrs. Helen Podergais, Margaret Stucel, Mary Mesich, Josephine Atelšek, Agnes Kramer, Joseph Srnovrnik, Helen Gross, Frank Slatinšek.

V Oak Creeku, Colo., se je 24. septembra smrtno ponesrečil med delom v premogovniku rojak Anton Celigoj, star 60 let in rojen v Parjah pri St. Petru na Krasu. Bil je samec in ne zapuša nobenih sorodnikov. Pred več leti je bil član bratske podporne organizacije, toda ob smrti ni pripadal k nobeni organizaciji.

V Evelethu, Minn., je preminula rojakinja Katarina Schwaiger, rojena Pezdir. Rojena je bila v Črnomlju, v Beli Krajini leta 1869. Njen soproj Jože je umrl pred enim letom v starosti 70 let. Pokojna je pred tremi leti

ti zbolela na mrtvoudu in se je nahajala dalj časa v bolnišnicah. Ranjka zapuša v Evelethu dva sinova in hčer Ano, ki je poročena z znanim Mr. Leonard Slabodnikom.

Novo streho so postavili na slovenski cerkvi sv. Jožefa v Calumetu. Streha je sedaj vsa pokrita z bakrenimi strešniki in popolnoma varna proti ognju. Streha je dobra za najmanj 50 let.

V Chicagu je dobil rojak Vincent Pink težke opekline pri razstrelbi plina, ki je uhal iz plinske peči, njegov sostanovalec pa je bil opečen na nogi. Pink se zdravi sedaj v bolnišnici.

Alice Bergeč iz Walsenburga, Colo., je naredila izpit kot bolničarka v Glockner bolnišnici v Colorado Springsu, Colo. Učila se je v Pueblu, Trinidadu in Colorado Springsu.

V Chicagu je umrla rojakinja Mary Kapel, stara 60 let, rojena v Ljubljani. Zapuša moža in hčer.

V Arma, Kans., si je vzel življenje rojak Karl Boč, star 69 let in rojen v Mirni pri Novem mestu. V Ameriki je živel 36 let. Zapuša soprogo in sedem odraslih otrok. Dolgo let je bil slabega zdravja.

Buenavista, Pa. — Frank Adam je bil pred dnevi ubit pri delu v tukajšnjem premogovniku. Doma je bil iz Petrinj pri St. Petru na Krasu. V Ameriki je živel 25 let. Zapuša ženo in štiri otroke.

"Hrvatski dan"

Prav dober uspeh so imeli preteklo nedeljo bratje Hrvati, ko so obhajali svoj hrvatski dan v S. N. Domu. Navzočih je bilo skoro 3,000 oseb. Tamburanje raznih tamburaških zborov je zelo ugajalo in slišati je bilo tudi mnogo zanimivega petja in deklamacij. Krasen nagovor je imel Rev. Father Misič od hrvatske župnije sv. Pavla.

Cesta št. 84

Ne bo dolgo, ko bodo začeli širiti poznano cesto št. 84, ki vodi iz Wickliffa proti Madisonu in Geneva, Ohio. Zvezna vlada je izjavila, da bo plačala polovico stroškov, drugo polovico pa država Ohio.

Od cerkve proti domu

Mrs. Marie Kurka, 42 let stara, 3848 E. 40th St. se je včeraj nahajala na potu iz cerkve proti svojemu domu. Spotoma sta jo napadla dva mlada lopova, ki sta vzela ženski \$69.00 iz denarnice.

Zelo važna seja

Danes zvečer ob sedmih se vrši mesečna seja podružnice št. 14 SZZ v Društvenem domu na Recher Ave. Ker je veliko stvari na dnevnem redu, se prosi vse članice, da so navzoče. — Predsednica.

Zanimivo predavanje

Za jutri večer se vabi vse mlade članice podružnic od Slovenske ženske zveze, da se udeležijo predavanja, ki ga bo imela urednica Zarje, Mrs. Albina Novak o potovanju po Evropi. Predavanje se vrši v sobi št. 3 SND na St. Clair Ave. Začetek ob osmih zvečer.

Končan štrajk

Včeraj se je vrnilo kakih 600 avto mehanikov na delo, potem ko so bili tri mesece na štrajku. Mehaniki so se vrnili na delo, ne da bi kaj dobili, razven senioretnih pravic. Plače ostanejo po starem. Tudi bodo prodajalci avtomobilov še zanaprej imeli odprto delavnico.

Nemci so zajeli 500 čeških vojakov

Falkenau, 3. oktobra. Vojaštvo diktatorja Hitlerja je zajelo več kot 500 čeških vojakov in orožnikov in jim grozilo tri ure s strojnimi puškami, predno so jih zopet izpustili.

Ko so jih Nemci končno izpustili, so jim odvzeli vso opremo in orožje. Dogodek se je pripetil, ker so vdrle nemške čete šest ur pred določenim časom, da so zasedle češko ozemlje.

Očividno je bilo, da so Nemci hoteli izzvati in povzročiti krvav spopad. Le hladnokrvnosti češkega poveljnika se je zadržalo, da ni prišlo do težkih spopadov. Nemci se strašno oholo obnašajo v zasedenem ozemlju.

Tešin, Šleska, 3. oktobra. Zasedba Šleske province v čehoslovaški republikli je sedaj gotova. Včeraj je zadnja poljska divizija prekorčila most preko reke Olse in zasedla Šlezijo.

Češke republike danes skoro ni več poznati. Nemci so odvzeli malo več kot tretino dežele, Poljaki so vtrgali nadaljnih 200,000 ljudi in Madžari so pridobili kakih 700,000 prebivalcev in 4,000 kvadratnih kilometrov ozemlja.

Poljaki so dobili vsega skupaj 325 kvadratnih kilometrov čehoslovaške zemlje, kar je približno sedemkrat toliko kot znaša površina mesta Clevelanda. Tisoče ljudi je plakalo na cestah, ko so korakali Poljaki v zasedeno ozemlje.

Tri armade so poplavlile čehoslovaško zemljo, nemška, poljska in ogrska. Zdi se, da je Češka popolnoma obupala in leži premagana na tleh. V enem tednu je zgubila skoro pet milijonov prebivalstva.

V onih okrajih, katere so zasedli Poljaki, se nahajajo bogate pokrajine na rudi, zlasti na premogu. Čehoslovaška je danes oropana do zadnjega vseh svojih naravnih bogastev. Cesar niso odnesli Nemci, so vzeli Poljaki in Ogrji.

Budapest, 3. oktobra. Ogrska je stavila čehoslovaški vladi sledeče zahteve: republika mora nemudoma in brezpogojno izročiti Ogrski vse one pokrajine, kjer prevladuje ogrska večina. V vseh drugih pokrajinah, kjer prebiva kaj Ogrrov, se mora izvršiti javno glasovanje, da se dožene, kam želijo prebivalci spadati, k čehoslovaški ali k Ogrski. Enaka pravica se zahteva tudi za vse druge narodnostne manjšine.

Pokojnine prikrajšane

Zvezna vlada iz Washingtona naznanja, da je vtrgala svoj delež pri starostnih pokojninah, ki se plačujejo v državi Ohio. Zvezna vlada trdi, da državna vlada pod načelstvom gubernija Daveya strahovito zanemarljivo svoje dolžnosti glede starostne pokojnine. Zvezna vlada je dosedaj prispevala mesečno skoro \$4,000,000 za pokojnino starim ljudem v državi. Ker zanaprej tega denarja ne bo več, se bo morala seveda pokojnina znižati. Namesto \$23.00 na mesec bodo starčki dobivali po \$13.00 na mesec.

Štrajk pri WPA?

Mnogo tisočev delavcev zna izgubiti delo pri WPA projektih, ako se uspešni štrajk lastnikov trakov, ki prevažajo WPA blago. Načelnik WPA del v Clevelandu je namreč odredil, da dobi-jo oni lastniki trakov delo, ki nudijo za najnižje cene svoje truke po gotovi lestvici. WPA projekti zahtevajo dnevno nekoliko 600 manjših in večjih trakov. Že lansko leto je nastal enak štrajk WPA trakov v Clevelandu, ki je bil zopet nekaj enakega.

Star lovec

Denton Muds, ki je star 83 let, je pa še vseeno čutil dovolj moči, da se je podal na lov na neverice. Tekom hoje po gozdu ga je pa zadela srčna kap in mož se je zgrudil mrtev na mestu. Slučaj se je pripetil v bližini Ravenna, Ohio.

Selitev ptic

Mraz, ki je prevladoval zadnje dni, je povzročil, da so se začele seliti ptice proti jugu. Tisoče ptic je letelo te dni preko Clevelanda. Za spomin so nam ostali samo še vrabci, ki glasno čivkajo po drevesih in okoli hiš.

Iz bolnišnice

Mrs. Mary Udovič, 5322 Homer Ave., se je pravkar vrnila iz bolnišnice. Prijateljce jo lahko obiščejo na domu.

John Vertin umrl

Dne 28. septembra je nagloma umrl na obisku v svoji rojstni vasi Dobliše pri Črnomlju znani slovenski trgovec v Calumetu, John Vertin, lastnik veletrgovine Vertin Bros. Bil je star 73 let. V Ameriko je prišel za očetom Matijem pred 57. leti, star komaj 16 let. Prvotno je z bratom Jožetom krošnjarij z blagom po rudarskih naselbinah, pozneje sta pa ustanovila veliko trgovino v Calumetu, ki je pred leti uposlevala nad 60 uslužben-zev. Še danes je ena največjih departament trgovin v severnem polotoku države Michigan. Pokojni John Vertin je bil splošno priljubljen med Slovenci in Amerikanci. Imel je vedno odprto srce za naše rojake, katerim je pomagal z denarjem in nasvetom. V razvoju mesta Calumet je igral odlično vlogo kot mestni svetovalec in direktor bank. Uslužbenci njegove trgovine so večinoma Slovenci. Ranjki je zadnja leta veliko potoval zlasti po Evropi in ob vsaki priliki obiskal tudi Slovenijo. Letos je potoval po skandinavskih deželah, po bivši Avstriji in je dospel v svoj rojstni kraj par tednov pred smrtjo. Pokojni zapuša v Calumetu soprogo, rojeno Lang, štiri sinove in tri hčere. V Clevelandu bivati dve sestrični Mrs. Ana Schneller in Mrs. F. J. Kern ter bratranec John B. Vertin. Truplo ranjkega bo pripeljano iz Slovenije v Calumet, ker je želel ranjki, da počiva v družinski grobnici poleg očeta. Naše globoko sožalje vsem prizadetim.

Lovska žrtev

Prva letošnja lovška žrtev je postal William Simbeck, 3124 W. 68th St., ki je šel na lov na neverice. Spotoma se je počil in naslonil puško ob drevo. Puška je padla in se sprožila ter jako nevarno ranila Simbecka.

Koledar Ave Maria

Collinwoodčani lahko dobe koledar Ave Maria za leto 1939 pri Mrs. Kogovshek na 15606 Holmes Ave. Koledar stane 50c.

Medtem pa čehoslovaško časopisje srdito udriha po Franciji in Angliji, o katerih dveh državah so bili čehi in Slovaki vedno prepričani, da sta zaveznici in prijateljci čehoslovaške republike. "Narodne Noviny" pišejo: "Francija je ustvarila strašno resen položaj v Evropi. S tem, da je izdala našo republiko, je mislila, da je ustvarila mir. Mi smo pa prepričani, da je Francija ustvarila največji pogoj za bodočo vojno v Evropi."

"Zapadna demokracija je pokazala, da ji ni za demokracijo, pač pa za obrambo samih sebe. Niso hoteli računati z dejstvi, pač pa z izjavo. Prepričani pa smo, da bo demokracija končno vseeno zmagala."

Čehoslovaška je doživela te dni veliko izpremembo. Od vseh strani se čujejo glasovi, da Češka popolnoma zapusti svoje s- danje "zaveznike" in išče prijateljstva med Slovani.

Budapest, 3. oktobra. Madžarsko časopisje silno kritizira ogrsko vlado, ker ni zahtevala dovolj od čehoslovaške. Zlasti glasni so madžarski fašisti, ki zahtevajo, da zasede ogrska armada še najmanj 7,000 kvadratnih milj češkega ozemlja.

Chamberlain se bo moral zagovarjati v zbornici

London, 3. oktobra. Angleški ministerski predsednik Chamberlain se bo moral ponovno zagovarjati pred angleškim parlamentom radi svojih korakov, ki jih je odredil glede razkosanja Češke. Dasi je kralj George Chamberlaina javno pohvalil, ker je ohranil mir v Evropi, pa so poslanci drugega mnenja. Razume se, da če Chamberlain ne dobi zaupnice v parlamentu, da se prisiljen odstopiti in da se bodo vršile nove volitve za angleški parlament. Včeraj je odstopil od vlade Duff Cooper, prvi lord angleške admiraltete kot v protest proti politiki, katero zasleduje Chamberlain.

300 aretiranih

Policija je na 7103 Central Ave. aretirala kakih 300 moških in žensk, ki so se nahajali v o- dondni dvorani in zrlji neko nemo- ralno predstavo. 40 policijskih patrolnih vozov je vozilo aretirane iz dvorane na glavno policijsko postajo, kjer so jih potem iz- pustili, a obdržali so le dva moš- ka, ki sta predstavo vpriporila.

Iz Washingtona

Miss Sylvia Krasovic, 6206 St. Clair Ave., se je te dni vrnila iz glavnega mesta Washingtona, kjer je bila štiri tedne zaposlena pri vladni komisiji za premogarsko obrt. Miss Sylvia je prav ve- sela, da je zopet doma.

Sinko je

Mr. in Mrs. Edward McKenna iz E. 108. ceste sta dobila te dni obisk vil rojenice, ki so podarile družini čvrstega fantka. Oče mladega očeta je v naselbini splošno poznani Mr. McKenna, ki posluje s Slovenci že nad 30 let.

Iz Minnesote

Lepe pozdrave pošilja našim naročnikom in svojim prijatelj- cam Mrs. Antonia Zupan, sopro- ga urednika Glasila KSKJ. Mrs. Zupan se nahaja na kliniki Mayo bratov v Rochester, Minn., ka- mor se je podala radi več opera- cij.

American Federation of Labor konvencija je za nadaljevanje boja proti C. I. O. organizaciji

Houston, Texas, 3. oktobra. Eksekutivni odbor ameriške največje delavske organizacije, The American Federation of La- bor, je danes pozval delegate 58. delavske konvencije, da nadalju- je z borbo proti CIO delavski or- ganizaciji.

Obenem so bili delegati pozva- ni, da se organizacija še nadalje bori proti vladnemu delavskemu odboru, o katerem eksekutivni odbor trdi, da nasprotuje Ame-

rican Federation of Labor in- viče z CIO organizacijo.

Eksekutivni odbor A. F. of L. trdi, da še nobena afera ni toli- ko škodovala delavski federaciji kot vladni delavski odbor.

Eksekutivni odbor je tudi pri- poročal, da organizacija še nade- lje pobira en cent izrednega asesmenta na mesec od člana za borbo proti C. I. O. Od tega asesmenta je dobila A. F. of L. organizacija lansko leto \$1,704,000.

Franco obljubuje "zmago- slavni mir"

Hendaye, Francija, 3. okto- bra. Dočim je bilo zadnje čase na fronti španske civilne vojne precej mirno, se je včeraj ogla- sil glavni poveljnik španskih na- cionalistov, general Franco, ki je izjavil, da bo Španija dobila "zmagoslavni mir." Iz tega se sklepa, da zna priti te dneve do odločilne bitke. Obenem je vče- raj general Franco apeliral na čete lojalistov, da se podajo in prenehajo z bojem. Povedal je, da če odložijo orožje, da ne bo nihče kaznovan razven oni, ki so zakrivali kake zločine. Španija torej stoji na pragu odločilnih dnevov.

Toži governerja

Edgar S. Byers, poznani pro- minentni odvetnik v Clevelandu, je vložil pri najvišji sodnji dr- žave Ohio tožbo, v kateri zahte- va od sodnije, da prisili gover- nerja Martina Daveya, da resno spo- lnuje postave države Ohio, zlasti kar se tiče starostne pokoj- nine. Kot znano je zvezna vlada suspendirala vsako podporo dr- žavi Ohio glede starostne pokoj- nine. Zvezna vlada je obdolžila governerja, da je zanemarljivo dolžnosti. Gov. Davey je seveda zanikal vse obtožbe, toda to ne more spremeniti dejstva, da se bo radi tega pokojnina starim ljudem znižala za polovico. Naj- višja sodnja je določila dan 15. oktobra za tozadevno obravnavo.

Joseph Zupančič

Mladi Joseph Zupančič iz East Technical višje šole je bil izvol- jen za predsednika Senior raz- reda v dotični šoli. Master Zupančič študira v 12-A razredu. Med svojimi tovariši je poznan in priljubljen kot malokdo. Na- še prav iskrene čestitke mlade- mu Zupančiču, ki se zlasti zani- ma za sport, pa je izvrsten uče- nec tudi v vseh predmetih, kate- re mu mudi njegova višja šola, ki je daleč po Ameriki poznana kot ena najboljših tehničnih šol v Ameriki.

Iz Indianapolisa

Iz Indianapolisa, glavnega me- sta države Indiane, pošiljajo po- zdrave sledeči: Mr. Ivan Zupan, urednik Glasila KSKJ. Mr. Frank Velikan agilni delavec na društvenem polju in Mrs. Mary Gasnik. Prav lepa hvala za po- zdrave!

Pokojna Mrs. Mary Kuhar

Pokojna Mrs. Mary Kuhar, katere pogreb se vrši jutri pod- vodstvom A. Grdina in Sinovi, je stanovala na 18315 Roseliff Rd. in ne na 19315, kot je bilo vče- raj pomotoma poročano.

* Enajst ljudi je bilo ubitih v večji železniški nesreči v mestu Borken, Nemčija.

Kitajci poročajo o porazu Japoncev

Šangaj, 3. oktobra. Kitajske vojaške vesti poročajo, da so bili Japonci jugo-vzhodno od Hanko- va strahovito poraženi in da je na bojišču obležalo 10,000 mrtvih japonskih vojakov. Kitajska ar- mada, ki je štela 50,000 mož, je popolnoma obkolila japonsko ko- lono ter jo uničila s strojnimi puškami. Poraz Japoncev je prišel v trenutku, ko so bili Ja- ponci mnenja, da vkorakajo v kitajsko glavno mesto Hankov. Toda iz japonskih taborišč se po- roča, da so Japonci zadnje dneve precej napredovali, da niso samo odbili kitajskih napadov, pač pa da so pogнали kitajske čete v beg. Japonci se stalno bližajo Hanko- vu. Sedaj pa verjemite komur hočete!

Denar za šole

Država Ohio se letos nahaja v hudih stiskah za denar, kar ga potrebujejo za šole. Pričakuje se, da bodo morale biti šole zapre- te že najmanj v aprilu mesecu prihodnjega leta, ker absolutno ne bo denarja za plače učiteljev in vzdrževanje šol. Dasi izkazu- je statistika, da je letos 170,000 manj otrok vpisanih v javne šole, kot jih je bilo lansko leto, pa so vendar stroški večji. Vzrok mora pač tičati tam, kjer nava- dno: v političnih spletkah, ali je pa vse skupaj umetna propagan- da, se za katoliškim šolam nič ne pomaga.

Komunisti in republikanci

Iz Columbusa se poroča, da nabirajo komunisti v državi Ohio fond v svoti \$10,500, in da bodo rabili ta denar v boju na- pram republikancem, in zlasti pa proti governerskemu kandi- datu republikanske stranke — proti Brickerju. S tem bodo ko- munisti povzročili, kot je mne- nja časopis The Cincinnati En- quirer, da bo tisoče demokratov glasovalo za republikanske kan- didate.

Fin mošt

Mrs. Frank Marinšek, 15210 Sylvia Ave. naznanja, da se pri- nji že dobi fino ohlajeno grozdje, mošt in garantirani sodi. Se to- plo priporoča odjemalcem.

Zadnja seja

Jutri popoldne se vrši zadnja seja Euclid Rifle kluba na pro- stem. Odbor je v ta namen pri- pravil za fino odhodnico. Prija- zno so prošeni vsi člani, da pri- dejo. — Jim Šepic, predsednik.

Vrnite vstopnice

Prosi se vse tajnike, ki imajo vstopnice za konvencije priredi- tve SDZ, da se iste nemudoma vrnejo tajniku ali pa v urad S. D. Z. — Frank Kačar, tajnik.

"AMERIŠKA DOMOVINA"

AMERICAN HOME — SLOVENIAN DAILY NEWSPAPER

6117 St. Clair Avenue Cleveland, Ohio

Published daily except Sundays and Holidays

NAROČNINA:

Za Ameriko in Kanado, na leto \$5.50, za Cleveland, po pošti, celo leto \$7.00.
Za Ameriko in Kanado, pol leta \$3.00, za Cleveland, po pošti, pol leta \$3.50.
Za Cleveland, po raznašalcih: celo leto \$5.50; pol leta \$3.00.
Za Evropo, celo leto, \$7.00.
Posamezna številka, 3c.

SUBSCRIPTION RATES:

U.S. and Canada, \$5.50 per year; Cleveland, by mail, \$7.00 per year.
U.S. and Canada, \$3.00 for 6 months; Cleveland, by mail, \$3.50 for 6 months.
Cleveland and Euclid, by carriers, \$5.50 per year, \$3.00 for 6 months.
European subscription, \$7.00 per year.
Single copies, 3c.

JAMES DEBEVEC and LOUIS J. PIRC, Editors and Publishers

Entered as second class matter January 5th, 1909, at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of March 3d, 1879.

No. 232, Tues., Oct. 4, 1938

Samo začasni mir.

Med voditelji Anglije, Francije, Italije in Nemčije je prišlo pretekli četrtek do nekega sporazuma, in kateri sporazum je udaril po demokratični Čehoslovaški. Magnati treh evropskih velesil so se podali diktatorju Hitlerju, se mu lepo poklonili, nakar so odrezali skoro pol čehoslovaške demokracije in jo na zlato krožniku izročili Hitlerju v prijateljsko darilo. S tem so mislili, da so ustvarili mir v Evropi, toda naše mišljenje je, da so samo podaljšali dobo, ko se začnejo krvavi spopadi, do katerih mora priti, ako bodo velesile na tako krut način delile pravico demokratičnim državam.

Veseli, ki je začasno prevladovalo v Evropi, ko se je naznanilo, da ne pride do vojne, se je razkaidlo, ko so narodi pomislili na tragedijo, katero je morala doživeti demokratična Čehoslovaška in žrtvovati Nemcu svoje najboljše pokrajine. Skrajnega obžalovanja je vredno, da so francoski in angleški lisjaki "preprečili vojno" na račun razkosanja ene najmočnejših trdnjav demokracije v Evropi. Čehoslovaška zunanja politika je vedno ciljala za mirom in spravo v Evropi. In končno je postala žrtev nesramnega miru, izdana od svojih namišljenih prijateljev.

Kaj pomenijo zgodovinske konference štirih vodilnih mož evropskih držav, ne more še nihče povedati. Kot smo že nešteto poudarjali, se danes dogodki vrstijo tako hitro, da danes ne veste, kaj se bo zgodilo jutri. Na vsak način pa se bo Evropa precej spremenila, kar se tiče zemljevida, ako bodo Anglija, Francija, Italija in Nemčija še v nadalje tako "složno" sodelovale, kot dosedaj. Ni daleč več leto, ko bodo škrtale z zobmi in napadale ena drugo.

Pri tem nam pride na misel strašna slovanska nesloga. V času največje krize, ko je Čehoslovaški grozil zagrizen sovražnik Slovanov Hitler, je nastopila Poljska in zahtevala nekaj tisoč Poljakov, ki se slučajno nahajajo v čehoslovaški republiki, da se jih priklapi — poljski republiki. Ta korak poljske vlade se nam zdi enak prizoru, da kadar sovražnik napade enega brata, ga podere na tla, da prisloči drugi brat na pomoč sovražniku lastnega brata in mu porine nož v hrbet. Taki smo Slovani. Tudi Rusi niso izvezeti. Sovjetska Rusija je več mesecev glasno poudarjala, da pod nobenim pogojem ne bo dovolila razkosanja Čehoslovaške, v najbolj kritičnem času pa je stisnila rep med noge in indirektno pristala v sramoto, ki je bila prizadejana Čehoslovaški.

Od Rusije tudi družega nismo mogli pričakovati kot tudi ne od Francije in Anglije, najmanj pa od Italijanov ne. Priči je Rusija v krepiljih rdečih komunistov, večinoma židovskih pokolenj, ki komaj čakajo, da se razdeli, razkosa in magari pomori vse Slovane. Kar je bilo slovansko čutečih Rusov v Rusiji, te je boljševiška vlada poslala pod krvnikov meč. Stotisoče jih je bilo pomorjenih od židovskih krvnikov, ki danes prevladujejo v Rusiji pod znakom komunizma.

Francija, ta tako slavno razglašana "demokracija" se je tudi uklonila poveljem iz Berlina in je raje poslušala povelje diktatorja Hitlerja kot pa klic demokratske Čehoslovaške. Francozi so bili od nekdaj poznani kot vihravi. V tej vihravosti so enkrat šli do skrajnosti, drugič so pa bili pasje ponižni diktatorjem. V politiki nimajo nobene stalnosti. Potrošili so nad petdeset tisoč milijonov frankov, da utrdijo svoje meje napram Nemčiji, ko je pa prišel čas, da utrdbe vporabijo, so skočili preko njih v Monakovo in naredili poklon Hitlerju.

Anglija, ki predstavlja najbolj kramarski narod na svetu, je anti-simbol Francije, počasna, premišljena in vedno računajoča, kaj je za njo samo dobro, in magari če pri tem ves svet trpi. V slučaju čehoslovaške republike je izračunala, da je najbolje, da se ohrani mir, ker bi vojna škodovala njej, kramarici, pa magari če pri tem pogoltne Hitler 15,000,000 Čehoslovakov.

Take so torej te evropske "demokracije." Vsaka za svoj žep, enako kot Hitler in Mussolini. Po njih mnenju se mora Slovana uničiti. In deloma smo sami krivi, da nas prezirajo in bičajo take "demokracije," ker smo mi Slovani preveč demokratični, se neprestano prepiramo med seboj, a sovražnik razpolaga z našim premoženjem in lastnino.

Kaj pravite?

Hitler pravi, da hoče spraviti vse pravoverne Nemce v raj pod eno marelo. Čudno je to, da še ni ničesar omenil glede kočevskih Nemcev, ki se menda nič dobro ne počutijo med Slovenci. Samo to je vranč, ko Hitler ne bo mogel do njih, ker bi moral čez Savec, Dravco, ki so globoke vode in se fantič, ki čez v vas hodi, v nevarnost podaja.

Naš prijatelj iz Geneve, O. nam piše, da bi on v enem popoldnevu rešil oziroma uravnal vsa evropska krizo in homatije. Rokjak pravi, da bi najel clevelandski park, kjer se igra žogo, postavil notri vse evropske diktatorje, dal vsakemu en drenov cepec v roke in jim rekel: alo, zdaj se pa le udarite! Gledalci bi imeli pa prost vstop, poleg ajskrima, popa in pinacev. Ideja je fina, samo prostor bi bil veliko premajhen.

V deželi železa in strojev

Značilen govor župnika Rev. J. Medina povodom slavnosti društva sv. Jožefa št. 110 KSKJ, v Barbertonu, Ohio

Lepo in navdušljivo je videti vas, člane društva sv. Jožefa, ki ste se v tako velikem številu zbrali okrog svoje nove zastave, gotovo zato, ker ste uverjeni, da vsaka stvar se začne dobro, ako se začne z Bogom. Zato želite božjega blagoslova Vašemu društvu in Vaši zastavi.

Slovenski narod je prišel na obalo te zemlje, da si poišče boljšega kruha. S to željo ste tudi vi ostavili vaša domača ognjišča, da si prihranite malo denarja in da se čim prej povrnete v svoje domače kraje, da popravite domačo hišo, izplačate dolg ter ojačate še staro gnezdo, iz katerega ste izšli. Ali Bog, kateri upravlja vse in ki določa vsakemu njegovo stezo, je tudi vam odločil, da si tu, v novi domovini zidate svoje domove in svoja ognjišča, ter vzgajate tu svoj novi zarod.

Tedaj ste začutili potrebo, da se združite v zadrage ali društva, hoteli ste si ohraniti vse ono vzvišeno in lepo, kar ste prejeli v stari domovini. Hoteli ste ohraniti svoja društva ne samo na podpornem in narodnem stališču, ampak tudi na verski podlagi, ono vero, katere je bila slovenskemu narodu je od začetka učiteljica in odgojiteljica, vse to ste hoteli ohraniti tudi tu. Dasi ravno ste prišli sem siromašni iskat si boljše bodočnosti, ste vendar prišli bogati v kulturi in izobrazbi, in to izobrazbo vam je dala sveta vera. Da ste bili uspešni v tej vaši želji, jasno govore številne cerkve, katere ste kot navadni delavci postavili in katere še vedno danes vzdržujete. Zato ker je cerkev tudi narodna ustanova, zato se vi tukaj klanjate svojemu Stvarniku ter Njemu, neizmerno dobremu slavo pevate v milem domačem slovenskem jeziku. Ali ni v resnici vsaka slovenska cerkev v Ameriki slika in predpoda one vaše cerkve v domačem kraju? Ali ni resnica, da to malo, kar darujete svoji cerkvi, vam prinese obilnega zadovoljstva, veselja in stoternega božjega blagoslova?

Vi sami čutite, da v bodoče bo vsak dan težje ohraniti naš mali slovenski narod in njegov jezik v tem velikem morju amerikanizma. To so poskusili že drugi, večji narodi, toda niso uspeli; vera se bo ohranila vse čase, do konca sveta, ona je vedno stanovitna in v srcih vsakega kulturnega naroda. Vera se bo ohranila ker imamo zato garancijo od našega Odrašenika.

Ali kaj delajo vaše Jednote in vaša društva, da se mladina ne iznarodi? Ali mislite ohraniti narodnost in ljubezen do slovenskega naroda samo s športom? Kako boste osvežili duše in srca vaše mladine? Ameriška slovenska mladina bi se morala poučiti o zgodovini svojega naroda, da bo ljubila grudo, kjer ste bili vi rojeni in da bo spoznala kake težkoče ste vi imeli v domovini ter prva leta vašega prihoda v to deželo. Vaša mladina potrebuje narodnega pouka in predavanja; to so vprašanja, stavljeni vam v razmotrivanju. Sicer se narodnost in jezik ne bosta ohranila za stalno, toda poskušajte vsaj samo to, da bodo vaši sinovi in njih sinovi znali, iz kakega rodu izhajajo.

Borba za obstanek postaja vsak dan težja in težja, to-day delo ni neurejeno deželi. Delo bo še v bodoče nestalno, ameriške tovarne s svojimi modernimi stroji bodo producirale vedno več nego javnost potrebuje;

bodoči stroji bodo še izboljšani, da bodo lahko še popolnejše in še več producirali, vsled tega bo število brezposelnih še bolj naraščalo.

Od koga naj pričakujemo spremembe? Ali mogoče od današnje mladine, ki bo čez čas gospodarila in upravljala svet? Ali ni resnica, da veliko število njih se briga le za športe in druge nepomembne stvari? Šport, kot telovadba je potreben našemu telesu; ako pa isti zavzame za sebe telo in dušo mladine, ter ji izpodrine druga važna vprašanja, tedaj ta ameriški šport postane brezpamet.

Mi starejši vsega tega ne bomo uredili; upajmo pa, da generacija, ki pride za nami, bo dosegla bolj povoljne uspehe; toda to je samo naše upanje!

Ameriške tovarne in rudniki bodo še dnevno ubijali vse one ideale, kateri so krasili naše duše v stari domovini: idealne ljubezni do svoje rodne grude, svojega jezika, narodnega petja ali slovenske pesmi, katere je duševni izraz naših žalostnih in veselih doživljanj. Petje in pesmi so izraz našega srca, glas naše duše. V deželi železa in strojev, kjer je tudi že sam delavec postal stroj, tam poezija umira, pesem zamolke. Vaši sinovi in hčere se bodo prilagodili vsemu temu, mi pa, ki smo rojeni in odgojeni v stari domovini, se tujihi ne moremo nikdar prilagoditi; zato nas mlajša generacija ne razume, tako tudi mi nje popolnoma ne umejemo.

Zadnja leta se je dosti spremenilo kar se tiče družinskega življenja in odgoje mladine. Nekatere družine hočejo imeti vse moderno in fino kar v kratkem času. Tudi Rim se ni sezidal samo v enem dnevu! Ta želja, ali bolj pohlepnost po udobnosti, prisili mlado ženo in mater, da zapusti hišo, dom in otroke, ter si išče dela po tujinah. Take osebe pozabljajo, da človek ne živi samo ob kruhu. Dobra žena in mati bi morala biti vsako uro in minuto na pažnji za svojega otroka; vse to ruši temelj družinskega življenja.

Na tej zemlji živimo za odreden nam cilj. Od Boga smo prejeli razum in talent, kakor tudi svobodno voljo. Duševni napredek našega verskega življenja, kakor tudi materialni napredek našega telesa zavisi edino od nas. Sreča, ali usoda nima nikakega vpliva na naša dejanja, še manj pa na našo bodočnost. Ni resnica, kar se praznovno trdi, da so nekateri rojeni pod "srečno" zvezdo, drugi pa pod "nesrečno"; zato, ker smo vsi kovači svoje sreče ali nesreče, bomo vsi Bogu odgovarjali za svoja dela. Kar človek seje, to bo tudi žetl. Kdor torej seje v mesu (greh), bo od mesa tudi žetl pogubljen; kdor pa seje v duši (dobra dela), bo iz duha žetl večno življenje. V dobrih delih nikar ne opešajmo!

Vaša Jednota je 98% delavska. Torej bi se moralo tudi vpoštevati stremenje za izboljšanje delavskih razmer, ker se delavca vedno grdo zlorablja in izkorišča. Delavce je samo uspešen in močan, če je delavstvo med seboj združeno.

Vaše društvo je napredovalo zadnjih 30 let, rasti ste v številu in prepričan sem, da tudi v slogi in ljubezni; k tej dosegli so pripomogli vsi člani društva; toda glavni delavec pri vsakem društvu je tajnik, ali tajnica. Vašemu tajniku, ki je že zadnjih 24 let tako

neutrudljivo deloval za napredek društva, gre od vas vseh javno priznanje in zahvala; on je bil ponovno izvoljen tudi v glavnem odboru KSKJ. To je čast ne samo zanj, ampak tudi vašemu društvu in naši barbertonski naselbini.

Vsi člani vašega društva kot dobri in zvesti katoličani, a ponajveč pa odborniki so izkazovali meni vedno ono spoštovanje, ki mi pripada ne kot osebi, pač pa kot dušnemu pastirju, za kar se vam iz srca zahvaljujem.

Naj vas ta zastava, katero bom zdaj blagoslovil, še v bodoče zbira pod svoje okrilje in božji blagoslov naj rosi na vas, ter vam prinaša sreče, blagostanja, slege in miru!

Dopis iz Girarda

Sporočati moram o dobro izpadli proslavi dvajsetletnice našega Slovenskega doma. Dvorana je bila napolnjena do zadnjega kotička. Vso čast moramo priznati pevskemu zboru "Javornik" iz Barbertona, ki nam je pripomogel do tako obilne udeležbe. Zbor je priredil sijajen koncert v korist našega Slovenskega doma. Zato naj bo pa zboru izrečena najiskrenejša zahvala in ne bomo pozabili njih naklonjenosti. Naša topla zahvala gre tudi drugim Barbertončanom, ki so se udeležili naše proslave v tako velikem številu.

Prav lepa zahvala gre tudi Turk triu, ki nam je zapel nekaj lepih pesmi. Najlejša hvala Mr. Edwardu Cekuti, ki jih je tako mojstersko spremljal na klavirju. Hvala, Eddie!

Ne smemo pa pozabiti na naše muzikante, Joe Umek orkester, ki nam je igral izvrstne poskočnice tako, da so bili plešalci v najboljšem razpoloženju.

Hvala gre tudi Gospodinskemu klubu, ki je bil prav pridno na delu v prid Slovenskega doma ob naši slavnosti. Enako se zahvaljujemo za lepo udeležbo tudi sosodnim naselbinam: Niles, Warren, Farrell, Bessemer, Youngstown in, seveda, tudi našim Girardčanom. Delničarji Slovenskega doma vam bomo ob priliki radevolje povrnili, o tem ste lahko prepričani.

Naj še omenim, da se je girardski poročevalec za Prosveto 20. septembra obregnil ob me in Slovenki dom. Svetoval bi mu, da naj on najprej pomete pred svoji mpragom, potem naj vihti metlo šele pred drugim. Omenja, da je treba poflikati luknje pri Slovenskem domu. Naj kar svoje poflika in potem naj jih pride pomagat flikat še k Slovenskem domu. Naj mu bo povedano na uho tole, da je Slovenski dom sedaj na dobrem stališču in se prav nič ne maje. Kadar te veseli, pa še kaj namaži. Kdor pozna tebe in mene, lahko vsak sam sodi. Drugi pa itak ne vedo naših razmer. To naj bo dovolj povedano takim naprednjakom kot si ti.

John Anžiček,
tajnik Slovenskega doma.

Kadetinje v Barbertonu

Barberton, O.—Pričel je čas, ko se bodo zopet pričele jesenske prireditve. Tako se pripravljajo za nastop tudi naše kadetinje od podružnice št. 6 SZZ za prvi javni nastop. Vabimo vse krajevne podružnice Slovenske ženske zveze in vsa društva iz barbertonske naselbine, vse posameznike in vse ljubitelje narodnih nastopov na to slavnost naših kadetinj, ki se vrši 9. oktobra ob treh popoldne v dvorani društva Domovina na 14. cesti. Ob dveh popoldne se bomo zbirali pred dvorano, da se uvrstimo, potem pa odkorakamo z godbo barber-

tonske višje šole v cerkev k blagoslovu bandera. Po blagoslovu gremo nazaj v dvorano, kjer bodo dekleta pokazala nekaj lepih vaj. V spodnjih prostorih se bo servirala večerja vsem, ki se udeležijo parade v uniformah. Zvečer bo ples, h kateremu bo vstopina samo 25c. Igrali bodo pa naši fantje "Jolly Five."

Prosimo, da se nam pridružite, ob enakih prilikah se hočemo hvaležne izkazati v polnem številu. Prosimo tudi tiste članice SZZ, ki vas ni nikdar videti, da pridete na to slavnost, da se spoznamo med seboj. Na svidenje 8. oktobra in pozdrav vsem čitateljem Ameriške Domovine.

Frances Zupec,
blagajničarka.

Vrt in darovi

Med tem, ko se bo naš kulturni vrt že preoblekel v jesensko suknjo ter se pripravljal k počitku, bo organizacija vrta delovala naprej in zbirala prispevke, da se pokrijejo vsi dolgovi. Od zadnje prireditve v Puritas Springsu parku je bilo okrog \$130.00 čistega dobička. To se je porabilo za tiste bronaste "žabe," ki mečejo vodo v vodomet v vrtu.

Dalje imamo nalogo izdati spominsko knjigo in dati že obljubljeni ledenici. To se bo vse izvršilo, kakor smo že vse drugo izplačali in izravnali.

Naj navedem nekaj imen darovalcev za kulturni vrt, ki so darovali od zadnjega seznama na en način ali drugi. Nekateri so dali ob priliki, ko se je njih vrt slikal, drugi so zopet poslali dohodke od slikovne predstave. Tako je poslala Mrs. Albina Vesel, predsednica podruž. št. 14 SZZ \$18.25 od slikovne predstave. Progresivna trgovska zveza je poslala ček za \$2.00. Poročano je že bilo, da je poslal Univerzitetni klub \$25.00. Potom slik so prispevali še: Tončka Jevnik \$1, Anton Novak iz Edna \$3. Na Willardu so darovali: Anton Debevec \$5, Rev. John Novak \$1, in naslednji po dolarju: Jernej Kovac, Anton Trunkelj, Ludvik Perušek, Gregor Seliškar, Frank Perovšek, Frank Makovec, Anton Rovtar, Peter Zgar, John Bajuk, Frank Gossar in Louis Artač, Mr. in Mrs. Frank Rupert sta darovala za vrt \$2.00.

Vsem tem se v imenu kulturnega vrta prav iskreno zahvaljujem. Imena vseh pridejo v spominsko knjigo. Le še se priglasi, dokler je čas.

Anton Grdina, preds.

Napoleonova Ilirija

Ko so Francozi pridrli pod generalom Napoleonom Bonapartejem iz Italije v Gornjo Štajersko, je bil sklenjen mir l. 1797 v Campo Formio, ker je Avstrija za izgubljeno Belgijo in Lombardijo dobila večino ozemlja beneške republike, ki jo je Napoleon uničil. To ozemlje beneške republike je obsegalo Benečijo do Adige, Istro, Kvarnerske otoke, Dalmacijo in Boko Kotorsko. Leta 1805 pa je morala Avstrija v bratslavskem miru odstopiti Napoleonu Dalmacijo in Istro z otoki. Leta 1806 je zasedel Dalmacijo do Neretve, od koder je hotel prodirati proti Rusom v zvezi s Turki, toda Rusi so s Črnogorci zavzeli Boko Kotorsko. Pri tej priliki je Napoleonov general Lauriston zasedel Dubrovnik. Zadar je bil glavno mesto in od tu je upravljal Dalmacijo in Istro Benečan Visco Dandolo. Leta 1807 je dobil s tilžiskim mirom Boko Kotorsko, 1808 je ukinil dubrovniško republiko in jo združil z Dalmacijo. Tu je izvedel važne reforme: Kmet je postal lastnik zemlje. Uvedla se je pošta in gradile ceste, osnovale so se osnovne šole, gimnazije in v Zadru visoka šola. Tu je izhajal v hrvaškem in italijanskem jeziku tednik "Il regio Dalmata — Kraljski Dalmatin (1806—1810), ki je prvi hrvaški časopis.

Leta 1809 je v schonbrunnskem miru izgubila Avstrija še Istro, Goriško, Trst in beljaško okrožje na Koroškem ter vojaško in civilno Hrvatsko južno od Save in vzhodno od Une. Vse to je Napoleon s prejšnjo beneško Istro in Puštriško dolino združil v posebno upravno celoto, ki jo je imenoval Ilirijo ali Ilirske pokrajine. Sedež te nove pokrajine je bila Ljubljana, kjer je stoloval generalni guverner maršal Marmont. Leta 1810 je začel namesto prej imenovanega hrvaškega časopisa izhajati v Ljubljani uradni list "Telegraphe officiel des provinces Illyriennes" v francoskem, nemškem, italijanskem in srbohrvaškem, nekaj časa tudi v slovenskem jeziku. Narodni jezik se je uvedel v osnovne šole. Ustanovili so dalje 25 gimnazij in 9 licejev ali višjih gimnazij. V Ljubljani je bila ustanovljena tudi centralna šola v današnjem smislu vseučilišča. 15. aprila 1811 je bila Ilirija z organizacijskim dekretom razdeljena na šest civilnih provinc: Kranjska, Koroška, Istria, Hrvatska, Dalmacija, Dubrovnik in Vojna Hrvatska. Province so se delile na distrikte, ti pa zopet v kantone in občine. Francoski zakonik (Code Napoleon) je prinesel enakost državljanov, tlaka in desetina sta bili odpravljeni, toda novi davki (fronki) so osovražili ljudstvo Francoze. Mnogo se je udeleževal v tej dobi francoske okupacije naše zemlje Valentin Vodnik, ki se je kaj kmalu zavedal važnosti francoske vlade. Postal je ravnatelj ljubljanske gimnazije in nadzornik za ljudske šole. Ker ni bilo potrebnih slovenskih učnih knjig, jih je sam napisal pet. Najvažnejša knjiga med temi je njegova slovnica. Francozom v čast pa je zapel "Ilirija oživljena." Ko je bil Napoleon 1812 poražen v Rusiji, so 1813 avstrijske čete zasedle Ilirijo. Leta 1815 je dunajski kongres prisodil Ilirijo Avstriji. Dalmacija je bila kot posebna kraljevina podrejena Dunaju, iz ostalih dežel, razen Vojne Krajine, pa so uredili 1816 kraljestvo Ilirijo z gubernijama v Ljubljani in Trstu. Leta 1822 pa se je civilna Hrvatska podredila Zagrebu in Kvarnerski otoki Istri. Leta 1825 je bilo pridruženo Iliriji tudi celovško okrožje.

IZ DOMOVINE

—Zaradi rib je izgubil roke in oko. 20-letni posestnikov sin Jože Žgulin iz Podklanca pri Vinici si je nabavil dinamit od nekega tihotapca, da bi z njim lovil ribe. Vzel je pločevinasto škaflo, nasul vanjo dinamita in železne drobce, vse skupaj zalil z glino, skozi katero je napeljal vžigalno vrvič. Škaflo je nato zaprl z močnim pločevinastim pokrovom in bomba je bila gotova. Vse to je napravil v odsotnosti domačih v eni uri in šel z bombo na ribji lov. Ko si je poiskal skrit prostor, kjer je največ rib, je mladenič prižgal vžigalno vrvič, ni pa znal pravilno ravnanja z dinamitno bombo. Škaflo je namreč predolgo zadržal v roki in posledice so bile strašne: nastal je močan pok in silen puh je vrgel fanta ob tla, kjer je obležal ves razmesarjen. Bil je poškodovan po rokah in nogah, na obrazu in sploh po vsem telesu, a vendar je imel še toliko moči, da se je dvignil in opotekajoč se napravil kakih sto korakov, nato je pa omahnil. S polja so ga prinesli domov, kamor so takoj poklicali zdravnika dr. Šobra, ki mu je nudil prvo zdravniško pomoč. Nato so fanta prepekljali v bolnišnico usmiljenih bratov v Kandijo. Zdravniki so se zelo zavzeli za nesrečnega, vendar ni bilo drugega izhoda, kakor da so mu odrezali obe roki. A da je žaložra še hujska, je ubogi Žugelj tudi oslepel na desnem očesu.

ŽUTI

Po nemškem izvirniku K. Maya

"Ne. Amak bolje bi bilo za tebe, če bi bil odkritosrčen. S svojimi lažmi le dokazuješ, da te reči niso tvoja last!"

"Vam mar naj svojo lastnino pokažem, da mi je ugrabite?"

"Le tiho bodi! Pošteni ljudje smo, niti piatra bi ti ne vzeli, če bi bili prepričani, da je denar v resnici tvoj."

Sicer pa ti je lahko čisto vseeno, ali ti kaj vzamemo ali ne. Ničesar več ne potrebuješ, smrt te že čaka."

Odvil sem cunje. Usnjate vrčice so se prikazale, polne zlatnikov so bile. Usnje je bilo vezeno z biseri in sredi okraškovan sem bral v cirilici ime Vitez Stojko.

Ni bilo dvoma, denar je bil last nekega Stojkote, čigar predniki so bili vitezi. Saj je bila oprema tudi iz tiste dobe. Še dandanes naletiš v tistih krajih na verižne in luskinate oklepe, ki pa jih nosijo seveda le še samo ob svečanih prilikah.

"Znaš brati?" sem vprašal oglarja.

"Ne."

"Kako ti je ime?"

"Šarka, kakor sam veš."

"Tvoje rodbinsko ime bi rad vedel."

"Vizoš."

"In tako je bilo ime tudi tvojim prednikom?"

"Da! Moji predniki so bili Vizoši in eden njih je dal narediti tale oklep."

"Lažeš! Ujel si se! Tale denar in oklep sta last moža, ki mu je ime Stojko. Si upaš tajiti?"

V brezmejnem čudenju je strmel v mene. Ni bil pismen, čisto nerazumljivo mu je bilo, odkod vem za ime.

"Šejtana imaš!" je siknil.

"In ti pojdeš nemudoma k šejtanu, če ne poveš, kje najdem tistega viteza!"

"Ne poznam človeka, ki bi mu bilo tako ime! Denar z orožjem vred je moja last! Z vsemi prisegami ti lahko potrdim, da je res."

Malomarno sem položil možne na tla.

"No, verjeti ti moram! Ako so te reči tvoje, si jih ne smemo prilastiti."

Naj propadejo s teboj vred! Vzemi jih s seboj v džehenno, kjer te gotovo že pričakujejo tvoji slavni pradedi."

Zvalil sem sodček s smodnikom blizu njega in ga odcepil. S kufana sem odcepil ozek, dolg trak, ga zvil v vrv, vtaknil v sodček in ga na drugem koncu prižgal.

Prestrašen je viknil:

"Effendi, kaj počenjaš—?"

"Pognal bom v zrak tebe in tvojo kočjo z vsem, kar je v njej."

Brž odidimo!" sem dejal tovaršem. "V nekaj minutah bo zletela kočja v zrak!"

Odhiteli smo k vratom. Počasi je tlela vrstica.

Šarka je zatulil:

"Stojte — stojte — stojte! Strašni, brezsrčni ljudje —! Ali se vam nič ne smilim?"

"Tudi tebi se niso smilile tvoje žrtve!" mu je zaklical Halef. "Le brž odpotuj v džehenno! Srečno pot ti želimo!"

"Pridite nazaj — pridite nazaj —!" je mlo prosil. "Vse bom povedal, saj bom vse povedal —! Le proč z vrvice!"

Obstali smo.

"Čujte," je kričal, "tisti denar ni moj! Tudi oprema ni moja!"

Vrnili smo se.

"Čigava pa?"

"Stojkova je. Ugasnite vrvice!"

"Le če oblubiš, da boš vse po resnici povedal."

"Bom bom —! Samo proč z ognjem, proč od smodnika!"

"Lepo! Saj vrvice lahko spet

prižgemo.

Halef, ugasni jo! Ampak povem ti, Šarka, če te še enkrat zalotim pri laži, bom prižgal vrvice in vse tvoje vpitje in kričanje ti ne bo pomagalo prav nič več! Ne damo se za norca imeti!"

Denar in oprema sta torej Stojkova last?"

"Da."

"Oropal si ga?"

"Da."

"Pa gotovo ni bil sam. Brez spremstva nihče ne hodi s takim bogastvom po divjih, samotnih krajih. Kdo ga je spremljal?"

"Sin in služabnik."

"Ubil si jih?"

"Starega Stojkote ne, le sina in slugo. Branila sta se, ustreliti sem ju moral."

"Stojko še živi?"

"Da."

"Kje?"

"V Rugovi."

"Pri Žutem?"

"Da."

"Razumem. Odkupnino bi naj plačal, kajne?"

"Da. Če bo plačal, bo tale denar moj."

"In če ne plača?"

"Bova delila z Žutim."

"Kam ga je djal?"

"V karaul."

"Kdo še ve za zadevo?"

"Le Žuti in moji hlapci."

"Poleg so bili, ko si Stojkoto napadel?"

"Da. Sam bi trem ne bil kos."

"Res pravi peklenščeki ste! Ali alim tudi ničesar ne ve o napadu na Stojkoto?"

"Ne. Če bi vedel, bi moral tudi z njim deliti."

"Kam pa ste djali trupli umorjenih?"

"Pokopali smo ju."

"Kje?"

"Obotavljal se je."

"Halef, prižgi!"

Koj je približal tresko vrvice.

"Stoj! Nikar ne prižgi!"

"Boš povedal?"

"Da. Tisto mesto ni daleč. Zakaj se zanimaš za njega?"

"Ogledal si ga bom."

"In izkopal trupli?"

"Najbrž."

"Onečistil se boš!"

"Tudi ti si se onečistil! Peljal nas boš na tisto mesto."

"Ne morem! Zvezan sem."

"Nesli te bomo."

"Sicer pa ne bo treba. Sami lahko najdete mesto. Za grmovjem je, blizu steze, ki drži v skale. Kup prsti in pepela bode te našli, tam sta pokopana. Lopata in kramp ležita poleg."

"Sli bomo. Ampak povem ti, da boš zletel v zrak, ako ne bo vse tako, kakor si povedal!"

Sicer pa ju nisi radi tega ustrelil, ker sta se branila. Vsi trije bi bili morali umreti, ker bi vas bili izdali. In tudi stari Stojko bo moral umreti, čeprav bi plačal odkupnino.

Zakaj pa si ga poslal Žutemu? Da si ga obdržal in zaprl v votlino, bi bil lahko sam zateval odkupnino in ne bilo bi ti treba deliti z Žutim!"

"Seveda bi bilo bolje —!" je godel.

"Si ga moral Žutemu izročiti?"

"Da."

"Zakaj? Je tako v navadi med Žutovimi zavezniki?"

"Prišel je v trenutku, ko je bil boj pri kraju. Vse je videl, ničesar mu nisem mogel zamolčati. Vzel je Stojkoto kar s seboj."

"Po kaj pa je prišel Stojko k tebi?"

"Prenočiti je mislil pri meni."

"Na potovanju je bil?"

"Da."

"Odkod pa je?"

"Barjaktar je v Slokuču."

"Kam pa je potoval?"

"V Batero pri Kroji."

(Dalje prihodnjice)

JOŽI GRDINA:

PO ŠIROKEM SVETU

Avstro-ogrski pa očitno ni bilo za nobeno poravnano in poslanik baron Giesl niti čakati ni hotel odgovora, ter je še pred časom šel na vlak, da zapusti Belgrad, dasi je Pašić hitel, da je bil odgovor pred pretečenim rokom dostavljen poslaniku.

Tudi avstrijskemu zunanjemu ministru grofu Bertholdu se je zelo mudilo, ter je na vsak način hotel vojno in je nalagal cesarja Franca Jožefa I., da so Srbi pri Kovinu streljali na Avstrije. Tako je končno le dosegel, da je Franc Jožef 28. julija napovedal Srbiji vojno, ki je bila pa tako krivična kot maloktera.

Ko je bila vojna napovedana so že pričeli avstrijski topovi obstreljevati Belgrad. Narod sicer izmučen od balkanske vojne je zagrabil za orožje ter se boril na življenje in smrt. Kmalu se je izkazalo, da so Avstrijci zelo podcenjevali Srbe, ko so mislili, da bodo v Srbijo kar marširali. V veliki bitki na Ceru meseca avgusta so Srbi tako nakresali Avstrije, da takega poraza še zlepa niso doživeli. Še hujši poraz so Avstrijci doživeli decembra, ko je padlo na tisoče Avstrijcev in so Srbi zasedli bogat plen ter Avstriji prizadejali zelo globoko rano. Šele leta 1915, ko so prišli Avstriji na pomoč Nemci in Bolgari, so mogli Avstrijci zasesti Srbijo in srbska armada se je pred toliko premočjo umaknila preko Albanije na Krf. To je bila res prava Kalvarija srbskega naroda, ki je prestal veliko gorja, a klonil pa ni.

Vojna, katero je vsilila Avstrija Srbiji, je uničila njo samo. Oktobra 1918 je bila Avstro-ogrška zlomljena in uničena, dočim se je srbska armada vrnila v Srbijo, da prežene Avstrije iz svoje grude. Mesto za mestom so si osvojili in dne 1. novembra je zmagovalna srbska armada zavzela Belgrad, ki je ves navdušen pozdravil

borce za svobodo, katere je vodil regent Aleksander, poznejši kralj Jugoslavije. 4. novembra so prišli v Belgrad zastopniki Madžarske ter prosili milosti za svojo državo. Dne 1. decembra je regent Aleksander, ki je zastopal svojega očeta kralja Petra I., slovesno proglasil v Belgradu ujedinjenje Srbov, Hrvatov in Slovencev v eno močno državo: Jugoslavijo. Tako je postal odslej Belgrad stolica Jugoslavije.

Lep je ta Belgrad danes in pri mislih na njegovo pestro zgodovino in pa krvave boje, ki so se vršili zanj, mu človek prav nič ne zavida, da je lepši kot sta pa Zagreb in pa Ljubljana.

Je pač prestolica Jugoslavije in pa skoro povsem nov, ko se je dvignil iz vojnih razvalin. Se večkrat se čuje ko kdo zabavlja, češ: Belgradu vse, Zagrebu in Ljubljani nič. Res! Ampak treba je tudi vedeti, da je Belgrad neprimerno več trpel kot sta pa Zagreb in Ljubljana skupaj. Mesto je bilo deloma porušeno in opustošeno od vojne in treba je bilo pozidati nove stavbe, a narod je bil obubožan. Da je šlo za Belgrad dosti hrvatskega in slovenskega denarja, je umevno. Toda kadar se zida nanovo, je bolje ako se napravi lepše in prostornejše, ker stane itak. Nikakor bi ne bilo lepo, ko bi rekli Hrvatje in Slovenci: kaj nas briga. Mi bomo skrbeli zase, vi dajte pa zase. Če so trdili bratje in imata dva prav čedne hiše ter druga poslopja, dočim ima tretji vse razbito in požgano, bosta ona dva, ki imata, gotovo pomagala tretjemu, ter mu pomagala postaviti hišo. Vsaj če imata res kaj bratovskega čuta in pa še, če ni brat sam kriv te nesreče. Tako je bilo z Belgradom in s Srbi na splošno.

Seveda je pa treba pripomniti to, da sedaj, ko je Belgrad tako lepo urejen in pozidan, bi pa tudi Belgrad ne smel pozabi

biti in prezreti Zagreba in Ljubljane. To se pravi: Srbi bi morali sedaj pomagati Hrvatom in Slovincem. Tudi po bratovsko. Na ta način se bo Belgrad izkazal hvaležnega ter pokazal, da je tudi on bratovski. Hrvatje in Slovenci so se pridružili Srbom prostovoljno, ter niso bili k temu prisiljeni in to naj bi v Belgradu upoštevali ter delili z enako mero vsem trem. Potem bo bratovsko, bo sporazum in Belgradu potem ne bo nihče česa očital ter bo lahko sto in stoletja ponosna prestolica Jugoslavije.

Na Terazijah sem stopil v hotel "Moskva" na zajtrk, potem pa grem v Patrijaršijo, ali palačo srbskega patrijarha, kjer stoluje patrijarh, vrhovna avtoriteta srbske pravoslavne cerkve. Tja sem šel s posebnim namenom, da dobim od patrijarha Varnave dovoljenje za na sveto goro Atos.

Pri vsem svojem nameravanem potovanju sem imel v načrtu tudi, da grem na Atos, k se pa nahaja na Grškem, ter je najbolj znamenit pa svet kraj pravoslavnih kristjanov, ter ima zanje nekako tako veljavo kot za katoličane Rim. No, ker sem že večkrat prej čital o njem, sem sklenil, da grem tudi jaz tja pogledat. Težava za tja pa obstoji v tem, ker je treba imeti za tja posebno dovoljenje. Ni dovolj samo grška viza, ki stane 8.25, ampak je treba poleg tega še gotove listine, za katere je pa seve tudi treba nekaj plačati. Tozadevno sem se obrnil za pojasnilo do grškega konzula, ki mi je pa povedal, da moram dobiti tako dovoljenje naravnost iz Aten od ministra zunanjih zadev, kar pa vzame najmanj dva meseca časa. Torej ne bo nič. "Kaj pa od patrijarha bi se ne dobilo?" vprašam gospoda konzula, ter mu omenim, da bi mogoče to dal srbski patrijarh, ki zdaj med raznimi patrijarhi največ šteje, ker časa dobiti tako stvar iz Aten sedaj ni. "Mogoče, mogoče," pravi konzul, ter mi nasvetuje, da vprašam kakega jugoslovanskega konzula. Obrnem se do dr. Božidar Stojano-

viča, generalnega konzula v New Yorku, ter mu omenim zadevo. "To vam bom pa vse jaz poskrbel," mi je prav vesel odgovoril dr. Stojanovič, ter obljubil, da mi da posebno pismo na patrijarha in mi je on potem dobesedno vse uredil in izročil prav laskavo pismo, da ga predložim na pristojnem mestu.

Da ima srbski patrijarh pri tem veliko besedo je to, ker je na Atosu poleg grških, ruskih in bolgarskih samostanov tudi velik srbski samostan Kilander. Tako sem upal, da se na ta način priklopijem do dovoljenja. (Dalje prihodnjic)

IZ PRIMORJA

—Gorica. — Za Mussolinijev obisk se mesto svečano pripravljalo. Mnoga pročelja hiš po glavnih ulicah so popravili in pobelili. Oblasti so izdale obsežne varnostne ukrepe. Zatrjujejo pa, da ne bodo izvršili za obisk nikakih preventivnih aretacij. Razširile so se tudi govorice, da bodo za to priliko izpustili nekoliko slovenskih političnih kaznjencev z Goriškega. Mussolini si bo ogledal tudi novo elektrarno v Dobljarju.

—Idrija. — Zlato poroko je praznoval v Idriji 71-letni Ivan Bonča, znani kovaški mojster. Pred petdesetimi leti se je poročil z Barbaro Kogejovo iz znane idrijske družine in je v zakonu vzgojil petero otrok. Jubilant se je udeleževal tudi v idrijskem kulturnem življenju. Bil je izvoljen v mestni zastop in se je z vso močjo zavzemal za ustanovitev realke.

—Kobarid. — Znane cerkev sv. Antona nad Kobaridom so spremenili v grobnico italijanskih vojakov, ki so padli pri prodoru ital. fronte 1. 1917.

—Optine. — Umrl je znani gostilničar in posetnik Andrej Daneu.

—Prem. — Učiteljica Stanka Repinčeva, doma s Prema, ki je dosedaj vodila enrazredno šolo na Prelozah, je bila letošnjo jesen premeščena na enorazrednico v Sp. Bitnjah v premski občini.

—Trst. — V času, ko je bil brez nadzorstva domačih, se je 11-mesečni Marij Brezovec približal loncu kave in se polil z vročo tekočino. Dobil je hude cipeklne, tako da so ga morali takoj odpeljati v bolnišnico, kjer so zdravniki izjavili, da je njegovo stanje v resni nevarnosti.

DNEVNE VESTI

Ubil ženo, da ji konča njeno trpljenje

Mineola, N. Y., 3. oktobra.

Harry Johnson, star 65 let, je danes povedal svojemu sinu, da je ubil svojo ženo, da je reši muk, katerega je trpela radi rakavega. Ko so ga aretirali kot morilca, je izjavil, da bi v enakem slučaju izvršil ponovno umor.

"Jaz kar nisem mogel več gledati trpljenja moje žene," je dejal Johnson napram časnikarskim poročevalcem. "Vem, da bom moral najbrž iti na električni stol radi svojega čina, toda ženska se mi je smilila in sem naredil konec njenim bolečinam."

Johnson je sam bolan in trpi za srčno napako.

Liga narodov je nastopila proti Japonski

Geneva, 3. oktobra. Zborovanje Lige narodov je bilo večeraj odgodeno, potem ko je Liga odredila, da se podvzame proti Japonski kazenska sankcija. Obenem je Liga tudi sklenila, da pošlje v Španijo delegacijo, ki bo kontrolirala razpust tujezemskih vojakov pri španskih armadah. Predno se je zborovanje razšlo je ruski minister za zunanje zadeve Maksim Litvinov povedal nekaj gorkih angleškim in francoskim zastopnikom, ki so privolili v razkasanje Čehoslovaške.

Poveljnik sovjetske armade odstavljen

London, 3. oktobra. Tu so se razširile vesti, da je bil odpoklican sovjetski maršal Vasilij Bluecher, ki je zapovedoval ruskim četam v Sibiriji. Razume se, da je padel v nemilost pri diktatorju Stalinu, ker je bajne naredil več napak pri Cangungenu, ob japonsko-sibirski meji, ko bo kmalu prišlo do vojne med Rusi in Japonci. Maršal Bluecher bo najbrž ustrelen od sovjetrov.

Farmarski delavci

Farmarji se te dni bridko pričujejo, da ne morejo dobiti dovolj delavcev, da bi pospravili pridelke. Ljudje se raje držijo WPA del, ki so bolj sigurna, dočim bo mnogo pridelkov uničenih, ker na tisočih farmah ni dovolj pomoči, da bi poljske pridelke spravili pod streho. Mnogi farmarji plačujejo od \$15.00 do \$30.00 na mesec, poleg prehrane, pa kljub temu ne morejo dobiti delavcev. Kot se je izjavil načelnik farmarskega združenja v državi Ohio, je položaj sledeč: "Vsi mestni ljudje, zlasti pa WPA delavci bi radi jedli, toda, da bi kdo prišel po živež in ga spravil za zimo in spomlad, za to se nihče ne briga. Najboljše bo, da bomo mi farmarji sami pospravili in tudi použili, kar smo pridelali, a mestno prebivalstvo naj gleda, kako se bo preživelo." Še nikdar ni bilo takega pomanjkanja farmarskih delavcev kot ga je čutiti letos.

Železniška družba

The Cleveland Electric Railway Co., ki operira ulične kare v Clevelandu, je sklenila poslati zvezni vladi v Washington protest radi prošnje mestne vlade, ki prosi zvezno vlado za \$5,000,000, da se vpelje mestni transportni sistem, ki bi računal 5c od vožnje, namesto 10 centov kot to dela sedanja kompanija. Obenem so direktorji kompanije sklenili, da stavijo mestni vladi nove pogoje glede nadaljnega obratovanja. Zupan Burton se je izjavil, da se mesto ne bo več pogajalo s kompanijo, ker slednja neče v nobenem oziru odnehati.

MALI OGLASI

Soba

se odda v najem za enega fanta. Vprašajte na 1144 Norwood Rd. (235)

Odda se

čedna soba enemu fantu, brez hrane. Vpraša se na 5801 Prosser Ave. (232)

Naprodaj je

hiša na 1241 E. 170th St., za eno družino, 6 sob, cena samo \$2,100. Vprašajte za podrobnosti na 267 E. 149th St. (Oct. 1. 4. 6.)



V BLAG SPOMIN

tretje obletnice smrti naše pokojne in nezabne dobre matere

Frances Kapudjija

ki je v Bogu preminila 4. oktobra 1935

Draga in ljubljena mati! Že tri leta Vas krije tuja zemlja. Izmučena in izgarana ste legla k večnemu počitku ob strani onih, ki so pred Vami odšli v večnost. Ob grobu plaka Vaša hčerka, iskajoč Vaše sence in blagih spominov. Iskreno Vam kliče: Spočijte se v Bogu do zopetnega snidenja.

Zalujoča,

Alice Dolgan, hči.

Cleveland, O., 4. oktobra 1938.



Tropični vihar, ki je nedavno obiskal vzhodno obal Zed. držav, je povzročil silno škodo. Tukaj je vihar zadel poletne hiše na Long Islandu in jih porušil, nekatere pa odnesel v morje.



15. dnevnio deževje v državi Connecticut je povzročilo, da so morali iskati ljudje zavetje na strehah.

Skrivnosti ruskega carskega dvora

ROMAN

Če tudi ni bil lep, je vendar postal v kratkem času ljubljenec žen. Najlepše in najodličnejše petrogradske dame so se trudile okrog njega.

Toda Gordonski ni pokazal volje, da bi se spustil v kakšno pustolovino. Radi tega so ga imenovali, sovražnika žensk in so celo pripovedovali, da je prišel, da se ne bo nikdar oženil.

Car ga je vedno bolj vzljubil, a ko je nekega dne umrl ruski poslanik v Berlinu, so bili vsi prepričani, da bo dobil Gordonski to važno mesto.

Tedaj se je naenkrat zgodilo nekaj nepričakovanega.

Po Petrogradu se raznese nekega dne novica, da ne bo šel Gordonski kot poslanik v Berlin, temveč v Sibirijo.

Njegovi prijatelji tega niso verjeli, toda Gordonski jim je potrdil, da gre res v Sibirijo, sicer ne kot kaznjenelec, temveč po posebni milosti kot Krasnojarski guverner.

Nihče ni vedel, kaj to pomeni. Od tedaj je preteklo dvajset let.

V hiši tega čudnega, nesrečnega človeka je dobil petrogradski profesor nekaj sob in tja je dal pripeljati svoji žrtvi.

Profesor ju zapre v sobo in jima hladnokrvno izjavi, da bo čez dve uri napravil poiskus. Natalija in knez ga nista niti z eno besedo prosila za milost.

Če tudi je bila Natalija še zelo slaba, vendar ji niso dovolili, da bi se legla v posteljo, temveč smela je samo sedeti na trdi leseni stol.

Mladi knez si je prizadeval, da ji olajša položaj.

—Zakaj so naju privedli sem? — vpraša ona. — Kaj hočejo z nama? Kaj je mislil ta človek, ko je rekel, da bova koristila dobrobiti človeštva?

Knez Feliks nagubanič čelo. Oči se mu zaskrijajo. Obotavljal se je odkriti ji resnico.

—Treba je, da izveste vse! — vzklikne on konečno. — Vedeti morate, kaj naju čaka, da bode te mirno in ravnodušno sprejeli

najinega krvnika!

—Najinega krvnika? Ali naju bo umoril?

—Umoril? — spregovori grenko Poniatovski. — Smrt ni najhujše, kar moreva pretrpeti.

On stopi k Nataliji in jo prime za roko.

—Uboga moja deklica! — reče on. — Midva sva izgubljena. Mučil naju bo, umrla bova, toda vse pod pretvezo, da se s tem koristi znanosti. Ta profesor je prišel v Sibirijo, da preiskusi svoje zdravilo proti kugi!

—Okužil naju bo s to grozno boleznijo, a nato bo poskušal, ali naju more ozdraviti s svojim zdravilom.

Natalija se zgrozi in povese glavo.

—Umrla bova torej od kuge? — zamrmra ona. — To je brez dvoma najstrašnejši konec, ki nama mora biti določen.

—Spremeniti ne moreva nič, — odgovori on. — Ne preostane nam drugega, kakor da se posloviva.

Natalija sklene roki, pogleda proti nebu in spregovori tiho jecljaje:

—Spomniva se onih, ki sva jih ljubila, in jim reciva tiho zbogom!

Mladi knez se ni mogel dalje premagovati. On poklene pred njo.

—Deklica! — vzklikne on, — dal bi svoje življenje, ako bi bil jaz eden izmed onih, ki so ti bili v življenju dragi!

Natalija se preplaši.

—Kaj pomeni to? — vzklikne ona. — Ti pogledi, — te besede?

—Ljubim te, devotka, — zašepeče knez Feliks. — Srečen sem, da morem s teboj umreti, ako že ne morem živeti s teboj! Ne vprašujem te, ali mi lahko vračaš ljubezen, ker se bojim tvojega odgovora. Toda povej mi samo eno: svoje ime!

Mila in nesrečna devotka ga pogleda in reče prisrčno:

—Imenujem se Natalija Kardov.

—A jaz sem knez Poniatovski.

V tem trenutku se zaslišijo zunanji glasovi.

Mladi knez se bolestno zdrzne.

—Tu so, Natalija! — zašepeče. — Tu so, da naju umorijo, in jaz ti ne morem povedati, kaj mi leži na srcu.

—Prebledila si, deklica? — Ne boj se, bodi pogumna! Ne pokaži jim, da trepečeš!

Vrata se odpro in v sobo vstopi petrogradski profesor in guverner Gordonski.

Dvajset let sibirskega življenja je zapustilo sledove na njegovem obrazu. Lasje so mu osiveli, a obraz je bil naguban.

—Prepričajte se, gospod guverner, — reče profesor in v očeh mu odseva neusmiljenost, — ta mlada človeka sta popolnoma zdrava. Niti sledu o kugi. Sedaj ju bom okužil s to boleznijo, a pozneje bom poskušal, da ju ozdravim.

On tleske z rokami in sluge prinesejo v sobo mizo z različnimi medicinskimi instrumenti, malimi nožici, škarpami, brizgaljkami itd.

Profesor da slugam znak, naj odidejo, a nato se obrne k Poniatovskemu in mu ukaže:

—Sleči vse z gornjega dela telesa!

Mladi knez se ne gane.

—Ali si slišal? — vzklikne zdravnik ježno. — Sleči obleko!

V pričakovanju, da bo sedaj ukaz izvršen, se on obrne in začne odstranjevati pečet z neke male stekleničice. Nato vzame

majhno stekleno brizgaljko, ki je imela fino, upognjeno iglo. Počasi napolni brizgaljko s temno modro tekočino.

—V tej tekočini se nahajajo klice kuge, — se obrne on smehljaje h Gordonskemu, ki je stal prekrižanih rok in gledal, kaj dela profesor.

Profesor se obrne k Poniatovskemu in ga opazi še vedno oblečenega. To ga nepopisno razkači.

—Ekselencia! — vzklikne on. — Pošljite mi, prosim, nekaj ljudi, ki ga beda prisilili ubogati.

Gordonski stopi k vratom.

—Stojte! — vzklikne sedaj knez Poniatovski. — Ne kličite svojih službenikov. — Ako mora biti bom umrl, kakor to pristojna zadnjemu iz najuglednejše poljske obitelji — knezu Feliksu Poniatovskemu!

V sobi je nekdo iznenaden in prestrašeno vzkliknil.

—Kdo je vzkliknil?

Profesor je stal stisnjenih ustnic ob svoji mizi.

Natalija se je polagoma umaknila v kot sobe.

Toda, Gordonski je stal, naslonivši se na zid in strmel v mladega Poljaka.

Ta strga obleko z ramena, skozi raztrgano srajco se pokaže bela koža.

—Torej, — vzklikne on obupno, — izvršite zločin! Pripravljen sem umreti. Zbogom, domovina! Z menoj pade zadnja nada v grob. Ne bo več vstal iz nje ga rešitelj, ki bi te branil pred požrešnimi ruskimi volkovi.

Profesor se porogljivo nasmeje.

—Če ne bi bil ta človek že v Sibiriji, radi teh besed bi zastul, da se ga prežene tja za celo življenje! — reče on.

Nato se približa s svojo brizgaljko k nesrečnemu mladeniču. Natalija glasno zastoče.

—Milost! — vzklikne ona in se vrže profesorju pred noge.

Vzemite mene. Jaz naj bom vaš prva žrtev!

Poniatovski veselo vzklikne.

—Hvala ti, Natalija, za to besedo! — reče on. — Sedaj vem, da me bo vendar nekdo objokoval.

Profesor prinese usodno brizgaljko čisto blizu. Igla se je že skoraj dotaknila mladeničevega telesa, tedaj zasliši ob sebi energične besede:

—Stojte, samo trenutek še, gospod profesor!

Te besede je spregovoril Gordonski.

Toda profesor odvrne ježno: —Sedaj ne, ekselencia! Povedal mi bode, karkoli, po operaciji. Ali ne vidite, da sem sedaj razburjen? Končno sem na cilju svojih želja! Prihodnje ure bodo odločile, ali me bo Evropa slavila kot svojega dobrotnika!

On se zopet približa Poniatovskemu, toda Gordonski mu prepreči.

—Ne tako hitro, gospod profesor! — reče on. — Ravno kar sem se spomnil, da je naša dolžnost, izvršiti nekaj zakonitih formalnosti.

—Formalnosti? — vpraša zdravnik neverjetno in ob enem porogljivo. — Ali imate tudi te v Sibiriji?

—Seveda jih imajo! — odvrne Gordonski hladno. — Ako gre za človeško življenje, se bom vedno držal zakona, vsaj dokler sem jaz guverner v Krasnojarsku!

—A kaj zahtevate od mene ekselencia!?

—Potrdilo jetniškega upravitelja, da vam je dal kaznjence na razpolago.

—Povedal sem vam že, da mi ju je dal.

—Obžalujem toda to ni dovolj! — odvrne guverner. — Prinesti mi morate pismeno naredbo jetniškega ravnatelja.

Profesor udari ježno s pestjo po mizi.

—Pojdite sami tja in naj vam napišejo potrdilo! — je zakričal.

—Zdi mi se, da ste pozabili, — odvrne Gordonski, — da govorite z guvernerjem Krasnojarska.

Profesor pobledi od jeze.

—Pošljite svojega slugo!

—Vsi sluge so sedaj zaposleni.

—Torej dobro! Šel bom sam!

Toda ko se vrne v Petrograd, ekselencia, bom razodel nadrejeni oblasti, kako izvršujete vladina povelja!

Profesor se hitro oddalji iz sobe.

Gordonski stopi k oknu ter pogleda na ulico, kakor da bi se hotel prepričati, ali je profesor res

odšel iz hiše.

Nato se obrne in stopi k knezu Feliksu.

—Vi ste iz rodbine Poniatovskih? — vpraša on in prime mladega Poljaka za roko.

—Jaz sem knez Feliks Poniatovski.

—A vaša mati? — spregovori guverner z drhtečim glasom.

—Ali ji je bilo ime Zofija?

Mladenec zaječe.

—Mati moja! — Oh, zakaj me spominjate sedaj na njo? — Ona je zgodaj umrla. Umorila jo je propast naše hiše.

Gordonski potegne mladeniča



V New Yorku so obdolžili councilmna Quilla, spodaj na desno, da je komunist ter organizator za nabiranje članov v komunistično stranko. Councilman je obdolžitev ostro zanikal.



Seminole Indijanci v Floridi so vprizorili svoj narodni ples in to prvič v zgodovini pred belimi gledalci. Na desno je 90 letni poglavar Seminole Indijancev, ki pozdravlja člana Pueblo Indijancev, ki se je udeležil plesa.



Mrs. Poul Grimm, 16 letna mamica iz Steubenville, O. je rodila trojčke, ki tehtajo skupno 15 in pol funta.

na svoja prsa.

—Ti si sin moje ljubljene Zofije! — vzklikne on. — Podoben si ji! Pozdravljam te in hvalim Boga, da me je izbral za tvojega rešitelja!

Ko sta ga Natalija in Poniatovski začudeno gledala, reče on s solzami v očeh: Bilo je, ko je tvoja mati ni bila žena tvoje ga očeta. Tedaj sem jo ljubil! Bil sem carjev tajnik. Bil sem v izvršnem položaju. Pred menoj je bila kariera diplomata in nihče ni dvomil, da bom nekoč postal minister.

—Car ni trpel v svoji bližini oženjene osebe. Imel je zaupanje edino v neozmenjene. Bal se je, da bi bil zaljubljen človek pre-

malo molčeč.

—Moji sovražniki so mu hitro javili, da ljubim Zofijo in tedaj sem padel v nemilost. Namesto pričakovanega napredovanja sem postal guverner v Sibiriji.

—Tedaj sem se boril s seboj. Če bi rekel le eno besedo, Zofija bi šla z menoj v to puščino. Toda vedel sem, da je moja pot kot dostojanstvenik končana in da bom dovršil svoje življenje v sibirski puščini.

—Premagal sem radi tega svojo ljubezen ter sem odšel kot osamljen človek, ki ničesar več ne upa, v to grozno deželo.

Solze so mu kapale po sivi bradi. Toda nato se vzravna in reče odločno:

The Krichman & Perusek FURNITURE CO.

15428 WATERLOO RD.

ZAPRE

VES DAN V SREDO

da se prešteje blago in da ceno na vsak predmet. To je priprava za razprodajo, ki bo zastartala pohištveno industrijo.

PAZITE NA SENZACIONELNO NAZGANILO V SREDINI ŠTEVILKI

Grozdje-mošť-sodi!

Ohijsko grozdje, najfinejši mošť in garantirani sodi se zdaj dobi pri nas. Priporočamo se starim in novim odjemalcem.

MRS. FRANK MARINČIČ
15210 Sylvia Ave.

Prva, najstarejša, največja in najbogatejša slovenska katoliška podporna organizacija v Združenih Državah Ameriških, je:

Kranjsko-Slovenska Katoliška Jednota

Glavni urad v lastnem domu: 503 N. Chicago St., Joliet, Illinois
POSUJE ŽE 43. LETO

Ustanovljena 2. aprila 1894, inkorporirana 12. januarja 1898 v državi Illinois, s sedežem v mestu Joliet, Illinois.

SKUPNO PREMOŽENJE ZNAŠA NAD \$4.000.000

SOLVENTNOST K. S. K. JEDNOTE ZNAŠA 116,71%

K. S. K. Jednota ima nad 35.000 članov in članic v odraslem in mladinskem oddelku.

SKUPNO ŠTEVILO KRAJEVNIH DRUŠTEV 135

V Clevelandu, Ohio je 15 naših krajevnih društev.

Skupnih podpor je K. S. K. Jednota izplačala tekom svojega obstanka nad \$6.700.000

GESLO K. S. K. JEDNOTE JE: "VSE ZA VERO, DOM IN NAROD!" Če se hočeš zavarovati pri dobri, pošten in solventni podporni organizaciji, zavaruj se pri Kranjsko-Slovenski Katoliški Jednoti, kjer se lahko zavaruješ za smrtnine, razne poškodbe, operacije, proti bolezni in onemoglosti.

K. S. K. Jednota sprejema v svojo sredo člane in članice od 16. do 55. leta; otroke pa takoj po rojstvu in do 16. leta. Zavaruje se lahko za \$250; \$500; \$1000; \$1500 in \$2000 posmrtnine.

V Mladinskem Oddelku K. S. K. J. se otroci lahko zavarujejo v razredu "A" ali "B". Mesečni prispevek v mladinski oddelki je zelo nizek, samo 15c za razred "A" in 30c za razred "B" in ostane stalen, dasi zavarovalnina z vsakim dnem raste. V slučaju smrti otroka zavarovanega v razredu "A" se plača do \$450.00 in zavarovanega v razredu "B" se plača do \$1000.00 posmrtnine.

BOLNIŠKA PODPORA:

Zavaruje se lahko za \$2.00; \$1.00 in 50c na dan ali \$5.00 na teden. Assessment primerno nizko.

K. S. K. Jednota nudi članstvu najmodernejših vrst zavarovanja.

Člani in članice nad 60 let stari lahko prejmejo pripadajočo jim rezervo izplačano v gotovini.

Nad 70 let stari člani in članice so prosti vseh nadaljnjih assessmentov.

Jednota ima svoj lasten list "Glasilo K. S. K. Jednote," ki izhaja enkrat na teden v slovenskem in angleškem jeziku in katerega dobi vsak član in članica.

Vsak Slovenec in Slovenka bi moral(a) biti zavarovan(a) pri K. S. K. Jednoti, kot pravi materi vdov in sirot. Če še nisi član ali članica te mogočne in bogate podporne organizacije, potrdi se in pristopi takoj!

V vsaki slovenski naselbini v Združenih državah bi moralo biti društvo, spadajoče h K. S. K. Jednoti. Kjerkoli še nimate društva, spadajočega k tej solventni katoliški podporni organizaciji, ustanovite ga; treba je le osem oseb v starosti od 16. do 55. leta. — Za nadaljna pojasnila in navodila pišite na glavnega tajnika: JOSIP ZALAR, 508 No. Chicago Street, Joliet, Illinois.

CLAMBAKE
se bo serviral
v soboto, 8. oktobra
pri
JOE ZALOKARJU
911 Addison Rd.
Serviral se bo od 6. zvečer naprej
Igrala bo izvrstna godba
Na razpolago fina pijača
PRIDITE!

BRAZIS BROS. CLOTHES
Obleke, površniki, suknje,
narejene po meri
\$22.50
Ze narejene obleke—samo
\$15.50
6905-07 Superior Avenue
6122 St. Clair Avenue
J. Okorn, mgr.
404 East 156th Street
A. Kastelle, mgr.

VLOGE v tej posojilnici
ZAVAROVANE DO
\$5000 po Federal
Savings & Loan
Insurance Corporation,
Washington, D. C.
Sprejemamo osebne in društvene vloge
Plačane obresti po 3%
St. Clair Savings & Loan Co.
6235 St. Clair Ave. HEND. 5970